

Innovatie – en subsidienieuws vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen – februari 2017

Nieuwsbrief¹ vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen over de mogelijkheden voor ondersteuning van kennis- en innovatieprojecten via internationale, nationale en regionale subsidie programma's.

Inhoudsopgave

Europa

Hoe gaat KP9 eruit zien?	3
Blijft EIT relevant?	4
Wegwijzer Horizon 2020 met alle 2017 calls	6
Successful R&I in Europe 2017 - 8th European Networking Event, Düsseldorf, 2-3 March 2017	6
Science with and for Society Brokerage Event: 10 March 2017 - Brussels, Belgium	6
Horizon 2020 scoping papers gepubliceerd	7
Europese calls open voor indiening	9
The LEAP-Agri Call for proposal	10
Fysiske investeringen voor bredere uitrol innovaties binnen agrarische sector	12
Third Call for Interreg Europe projects	15
Informatiebijeenkomst over EFRO subsidieprogramma OP Oost 2014-2020 over openstellingen 2017	16
EFRO OPZuid open in januari	16
Nieuwe subsidieronde voor innovatieprojecten EFRO Kansen voor West	17
Food & Business Global Challenges Programme (GCP)	19

Nationaal

Horti Venture Challenge: Grote uitdagingen vragen om gewaagde oplossingen!	21
NWO-Call GROEN II open	21
Staatssecretaris Van Dam: 40 miljoen voor innovatieve high tech landbouw- en tuinbouw	22
Onderzoeksfaciliteiten en -clusters prioriteit voor Nederlandse wetenschap	24
Advies: Houd de basis gezond - Prioriteiten voor extra investeringen in onderzoek en innovatie	24

¹ Berichtgeving is mede gebaseerd op de Subsidie- en innovatienieuwsbrief van de International helpdesk van Wageningen International.

Regionaal

Nieuwe Smart Industry fieldlabs-regeling	26
Noord-Brabant koploper R&D	26
Gelderland laat mkb bedrijven sneller groeien (19 december 2016)	27

EUROPA

De Europese commissie (EC) heeft een EU-strategie 2020 geformuleerd met 3 prioriteiten (*smart growth, sustainable growth, inclusive growth*) met 5 ambitieuze doelen (werkgelegenheid, innovatie, onderwijs, sociale cohesie, energie/klimaat) en 7 *flagship initiatives*, waaronder de Innovation Union. Met Innovation Union beoogt de EU om van Europa een wereldspeler te maken op gebied van wetenschap, de wijze van samenwerking tussen publieke en private partijen revolutionair te veranderen, en knelpunten weg te nemen zodat ideeën sneller hun weg vinden naar de markt.

H2020 is het financiële instrument van de Innovation Union, een instrument voor groei en banen. Dus niet alleen meer gericht op onderzoek, maar ook koppeling aan innovatie met een focus op de maatschappelijke uitdagingen waar de EU voor staat. H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie. Programmering vindt centraal plaats door Brussel. Binnen Europa wordt in toenemende mate (op vrijwillige basis) nationale onderzoeksprogramma's op elkaar afgestemd in gezamenlijke Joint Programming Initiatives (**JPI**) en via European Research Activities netwerken (**ERA netten**).

Daarnaast zijn er de zogenaamde Structuur- en investeringsfondsen waarbij programmering decentraal plaatsvindt door de lidstaten. Voor T&U zijn relevant: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (**EFRO**) en Interregionale samenwerking tussen lidstaten (**INTERREG**).

Hoe gaat KP9 eruit zien?

Bron: *Neth-ER Nieuwsbrief week 3 | 2017*

Defensie, veiligheid, gezondheid en energie zijn enkele onderwerpen die genoemd worden met het oog op het volgende kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (KP9) tijdens een conferentie van Science Business. De conclusies van de conferentie zijn gepubliceerd in een rapport.

De toekomst van onderzoek en innovatie

Onderzoek in het volgende kaderprogramma (KP9) zou zich kunnen richten op defense and security, digital healthcare, energy en connected cars. Daarnaast is er aandacht voor het creëren van cross-sectorale thema's, internationale samenwerking en de aankomende Brexit. Dit bleek tijdens een conferentie van Science Business over KP9. De conclusies zijn gepubliceerd in het rapport: 'Research Strategies - The next Framework Programme' <http://sciencebusiness.net/OurReports/ReportDetail.aspx?ReportId=1007>

Het proces richting KP9

Tijdens de conferentie werd het proces richting het volgende kaderprogramma besproken door Robert-Jan Smits, directeur-generaal van het DG Onderzoek en Innovatie van de Europese Commissie. Smits sprak over de Bohemia Study, een studie die de problemen die KP9 moet gaan adresseren in beeld moet brengen, gebaseerd op wetenschappelijk bewijs. Naast deze foresight study worden door de Europese Commissie topeconomen benaderd om bewijs te verzamelen over hoe onderzoek en innovatie bijdraagt aan het concurrentievermogen van de Europese Unie. Deze argumentatie is cruciaal om financiering voor het volgende kaderprogramma te kunnen onderbouwen.

Tijdslijn

De publieke consultatie over de interim evaluatie zal op 15 januari sluiten. De uitkomsten van deze consultatie zullen door de Commissie gebruikt worden om KP9 vorm te geven. Naast deze consultatie is een High Level Group bezig om de Europese Commissie te adviseren over hoe de EU de impact van investeringen in onderzoek en innovatie kan maximaliseren. Het rapport van de High Level Group <https://www.neth-er.eu/nl/nieuws/Leden-expertgroep-H2020-bekend> wordt op 30 juni 2017 verwacht. De Bohemian Study wordt verwacht afgerond te zijn in het medio 2017. Het voorstel voor KP9 wordt vroeg in 2018 verwacht.

Blijft EIT relevant?

Bron: Neth-ER Nieuwsbrief week 49 | 2016

Het *European Institute of Innovation and Technology* (EIT) blijft ook in de toekomst van toegevoegde waarde voor het Europese innovatie-ecosysteem. Dit stelt de High Level Group on the EIT van de Europese Commissie. Echter, moeten de EIT en haar *Knowledge and Innovation Communities* zich hervormen om deze Europese toegevoegde waarde te realiseren.

Maatschappelijke uitdagingen en onderwijs

Binnen het Europese innovatie-ecosysteem speelt het *European Institute of Innovation and Technology* (EIT) <http://www.neth-er.eu/nl/dossiers/onderzoek-en-innovatie/horizon-2020/eit> een belangrijke rol. Dat concludeert de High Level Group on the EIT (HLG) van de Europese Commissie in haar eindrapport 'The Future of the European Institute of Innovation and Technology' https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/eit-hlg-final-report_en.pdf. Volgens de HLG moet het EIT vooral blijven inzetten op het aanpakken van de grote maatschappelijke uitdagingen door doelgerichte innovatie te faciliteren middels haar *Knowledge and Innovation Communities* (KIC's). Daarbij zou ook het onderwijs een belangrijke rol moeten blijven spelen, omdat zo de hoger onderwijsinstellingen en andere onderzoeksinstituten in Europa betrokken kunnen worden bij de nodige innovatie. Volgens de HLG moet de nieuw op te richten *European Innovation Council* marktgerichte innovatie stimuleren, waardoor de EIT zich kan richten op een bredere maatschappelijke behoefte aan innovatie.

EIT hervormen

Het EIT moet duidelijker aanwezig zijn op regionaal en nationaal niveau en moet daarbij meer de verbinding zoeken met grote bedrijven en het mkb. Dit zijn enkele strategische hervormingen die volgens de HLG noodzakelijk zijn voor het EIT om de Europese toegevoegde waarde te realiseren. De KIC's zouden volgens de HLG meer moeten aansluiten bij regionale innovatie-ecosystemen, onder andere door de lokale vestigingen van de KIC's meer te verbinden met de regio. Ook zouden de KIC's moeten aansluiten op nationale en regionale innovatieprioriteiten, bijvoorbeeld zoals vastgelegd in de smart specialisation strategies. Daarnaast is het, volgens de HLG, van belang dat het EIT scale-ups ondersteunt om zo de impact van innovatie te vergroten. Om de strategische inzet van KIC's te versterken, zou de Governing Board en het secretariaat van de EIT een sterkere instelling moeten worden die duidelijk sturing kan geven. Het uiterst complexe wettelijk kader waarbinnen het EIT moet functioneren, met veel regels en hoge resultaatseisen, is ook een beperkende factor voor de impact van het EIT.

Financiële onafhankelijkheid

Het EIT zou ook op de lange termijn moeten kunnen blijven steunen op publieke financiering. De HLG stelt dat het niet realistisch is om te verwachten dat het EIT, als overkoepelend orgaan van de KIC's, volledig op private financiering kan steunen in de toekomst. De financiële onafhankelijkheidseis zou daarom vooral moeten gelden voor de KIC's, omdat het bedrijfsleven daar veel directer bij betrokken is. Echter, wijst de HLG er ook op dat de kans klein is dat bijvoorbeeld de onderwijsactiviteiten van de KIC's zichzelf zullen kunnen financieren op de lange termijn. Daarom zou een gedeelte van de KIC-activiteiten, binnen een duidelijk kader, via het EIT gefinancierd moeten blijven worden.

Achtergrond

De HLG met Frans van Vught, oud-voorzitter van Neth-ER, als voorzitter, werd aangesteld in het kader van de interim evaluatie van het EIT. Deze evaluatie is onderdeel van de interim evaluatie van Horizon 2020. Naast het rapport van de HLG heeft er ook een publieke consultatie over het EIT plaatsgevonden en op basis hiervan zal de Commissie uiterlijk in oktober 2017 een evaluatierapport over het EIT naar het Europees Parlement en de Raad sturen. Diezelfde maand zal de Commissie de interim evaluatie van Horizon 2020 ook afronden met een mededeling. Eerder dit jaar publiceerde de Europese Rekenkamer al een kritisch rapport over het EIT, waarin zij ook opriep tot hervormingen.

Meer informatie

Publicatie High Level Group on the EIT https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/eit-hlg-final-report_en.pdf : The Future of the European Institute of Innovation and Technology (EIT)

Website EIT <https://eit.europa.eu/newsroom/experts-present-recommendations-on-eit-impact> Experts present recommendations to enhance the EIT's impact on innovation in Europe

Website Europese Commissie <http://europa.eu/rapid/midday-express.htm> Experts present recommendations to further enhance EIT's impact on innovation in Europe.

H2020

H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie.

H2020 heeft drie pijlers:

- **Excellent Science** met grensverleggend onderzoek en diverse opleidingsmogelijkheden voor wetenschappers (beurzen, uitwisseling, opleiden PhDs);
- Competitive Industries** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia en specifieke regelingen voor MBK (SME);
- Societal Challenges** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia gericht op maatschappelijke agenda.

Wegwijzer Horizon 2020 met alle 2017 calls

Bron: RVO website

Horizon 2020 is het programma van de Europese Commissie dat Europees onderzoek en innovatie stimuleert. De Europese Commissie publiceert jaarlijks veel oproepen om projectvoorstellen in te dienen (Calls for Proposals). De Wegwijzer Horizon 2020 geeft een overzicht van alle onderwerpen in 2017.

Bekijk / download de Wegwijzer (pdf):

<http://rvo.m11.mailplus.nl/nct33700065/aGxJFkfPyAa6rUg>

Successful R&I in Europe 2017 - 8th European Networking Event, Düsseldorf, 2-3 March 2017

For the eighth time, the conference invites researchers and entrepreneurs from **North Rhine-Westphalia** and **regions in Europe** to find new European research and innovation (R&I) partners for Horizon 2020 projects.

The series of events has been a great success with over 2000 participants since 2009. In 2017, special partner regions are: Belgium, Finland, France, Israel, **the Netherlands** and Poland.

The event addresses especially universities and research institutes and small as well as medium-sized enterprises. Participants are invited to become involved in established and new technology networks between researchers, entrepreneurs and multipliers related to Horizon 2020.

Giving a short presentation (ideas and/or results) or finding a partner by talking to decision-makers opens doors for new research and innovation projects in Europe with a focus on Horizon 2020.

More information and registration: <http://horizon2020.zenit.de/networking2017>

Science with and for Society Brokerage Event: 10 March 2017 - Brussels, Belgium

Bron: RVO

Are you interested in participating in Science with and for Society?

- Are you a coordinator of a project proposal looking for partner?
- Are you looking for participation in project proposal as a partner?

The network for National Contact Points for Science with and for Society - SiS.net2 - invites all stakeholder involved in the Science with and for Society Programme of Horizon 2020 to the brokerage event to be held in Brussels. The event organised in cooperation with the European Commission will take place on the 10 March 2017 in Brussels.

The main objective of the Science with and for Society Brokerage Event is to provide first-hand information by the European Commission about the Horizon 2020 Science with and for Society 2017 and to bring all stakeholders together (universities, research institutions, civil society organisations, SMEs, public bodies, Science Centres etc.), in order to meet potential coordinators and partners in a fruitful networking environment.

Do you intend to prepare a proposal under Science with and for Society 2017 Call for proposals? Start building your consortium in Brussels, on 10 March 2017!

How can I register to the event?

For detailed information about registration and the agenda of the event, please visit the event: <https://www.b2match.eu/horizon-swafs2017/>

Find out more about SiS.net2 on <http://www.sisnetwork.eu/>

Horizon 2020 scoping papers gepubliceerd

Bron: *Neth-ER Nieuwsbrief week 2 | 2017*

De Europese Commissie heeft 17 scoping papers gepubliceerd en een overkoepelend document met ideeën voor de inhoud van de werkprogramma's voor 2018-2020 van Horizon 2020. Deze **werkprogramma's** worden **in oktober 2017** verwacht.

Scoping papers

Er zijn 17 thematische scoping papers

http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/17_thematic_papers.zip

en een overkoepelend document

http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/stratprog_overarching_version_for_publication.pdf gepubliceerd door de Europese Commissie.

Deze scoping papers kunnen gezien worden als werkdocumenten die richting geven aan de werkprogramma's voor 2018-2020 van Horizon 2020, maar hebben geen formele waarde. Het overkoepelende document beschrijft de context van het proces voor de voorbereiding van de werkprogramma's. De scoping papers zijn opgesteld onder andere op basis van publieke consultaties over programma's, zoals Societal Challenges, en overleg met lidstaten. Ook worden consultaties met belanghebbenden over beleidsinitiatieven van de Commissie, zoals over de European Innovation Council, in overweging genomen. De werkprogramma's worden pas in oktober 2017 verwacht.

More section-oriented information on the consultations and the preparation of the current and the next work programmes can be found for the following topics:

- **Future and Emerging Technologies:**
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/future-and-emerging-technologies-fet-work-programme-2018-2020-preparation>
- **Research Infrastructures, including e-Infrastructures:**
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/european-research-infrastructures-including-e-infrastructures-%E2%80%93-horizon-2020-work-programme-2018>
- **Nanotechnologies, Advanced Materials, Biotechnology, and Advanced Manufacturing and Processing (NMBP):**
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/nmbp-work-programme-2018-2020-preparation>
- **Information and Communication Technologies:**
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/information-and-communication-technologies-work-programme-2018-20-preparation>
- **Innovation in SMEs:**
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/innovation-smes-work-programme-2018-2020-0>
- **Access to Risk Finance:**
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/node/2695>

- **Societal Challenge 1** (Health, demographic change and wellbeing):
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/node/1602>
- **Societal Challenge 2** (Food Security, Sustainable Agriculture and Forestry, Marine, Maritime and Inland Water Research and the Bio economy):
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/food-security-sustainable-agriculture-and-forestry-marine-maritime-and-inland-water-research-and-0>
- **Societal Challenge 4** (Smart, Green and Integrated Transport):
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/smart-green-and-integrated-transport>
- **Societal Challenge 5** (Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw Materials):
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/climate-action-environment-resource-efficiency-and-raw-materials>

ERA netwerken

Het doel van een ERA-net is het bevorderen van samenwerking en afstemming van onderzoekactiviteiten in verschillende EU-lidstaten binnen bestaande nationale programmering van onderzoek. Financiering vindt plaats door de afzonderlijke lidstaten (in Nederland door NWO en EZ) en soms ook door de EU (ERA-net Cofund).

Europese calls open voor indiening

Bron: NWO

Op dit moment is een aantal Europese calls in het kader van de topsectoren Agri&Food en **Tuinbouw & Uitgangsmaterialen** open voor het indienen van (pre-) proposals. Nederlandse onderzoekers kunnen meedoen als onderdeel van internationale consortia. De deelname aan deze calls valt binnen de NWO-bijdrage aan het topsectoren beleid.

Het gaat om calls op het gebied van biologische landbouw (CORE Organic), kleinschalige bioraffinage en biomassa productie (SURPLUS), duurzame voedselproductie en -consumptie (SUSFOOD) en biotechnologie (CoBioTech). Let op: de deadline voor indienen van (pre-) proposals is al op korte termijn (begin maart 2017)! Gedetailleerde informatie en links naar de betreffende instrumenten vindt u hier onder.

CORE Organic - Coordination of European Transnational Research in Organic Food and Farming Systems

The overall objective for the CORE Organic Call 2016 is that the proposed research projects support sustainable growth of the organic sector in Europe and beyond.

Deadline voor pre-proposals: 1 maart 2017

Budget voor Nederlandse aanvragers: 1 M€, waarvan 500 k€ NWO en 500 k€ Ministerie EZ

Website: www.coreorganic.org / www.nwo.nl/core-organic

Contactpersoon: Martijn Los

FACCE-SURPLUS - Sustainable and Resilient agriculture for food and non-food systems

The call for proposals aims to improve collaboration and cooperation across the European Research Area in the area of sustainable intensification of food and non-food biomass production and decentralised transformation systems, in particular small scale multi-input, multi-product biorefinery concepts.

Deadline voor pre-proposals: 7 maart 2017

Budget voor Nederlandse aanvragers: 250 k€

Website: <https://www.submission-faccejpi.com/> / www.nwo.nl/surplus

Contactpersoon: Martijn Los

SUSFOOD2 - SUSTainable FOOD production and consumption

The strategic goal of SUSFOOD2 is to further reinforce cooperation in research, development and innovation between EU members and associated States in order to maximize the contribution of research to the development of more sustainable food systems from production to consumption.

Deadline voor pre-proposals: 13 maart 2017

Budget voor Nederlandse aanvragers: 750 k€

Website: www.susfood-era.net / www.nwo.nl/susfood

Contactpersoon: Theo Saat

CoBioTech - Biotechnology for a sustainable bio economy

The aim of the co-funded call is to contribute to transforming the global economy from a dependence on fossil raw material to a sustainable bio-based economy. NWO's participation in CoBioTech is part of the European dimension of the national programme Building Blocks of Life.

Deadline voor pre-proposals: 2 maart 2017

Budget voor Nederlandse aanvragers: 1 M€

Website: <https://www.submission-cobiotech.eu/call1>

Contactpersoon: Susan Licumahua & Mark Schmets

ICT-Agri - Coordination of ICT and Robotics in Agriculture and Related Environmental Issues

The objective is to promote a sustainable European agriculture by stimulating research on ICT topics in the domain of Precision Farming and transparent and efficient food production chains.

Datum call open: 23 januari 2017 (onder voorbehoud)

Budget voor Nederlandse aanvragers: 500 k€

Website: <http://www.ict-agri.eu>

Contactpersoon: Martijn Los

The LEAP-Agri Call for proposal

Source: Website LEAP-Agri

The present document is a pre-announcement of the joint transnational research call of LEAP-AGRI co-funded by the following Funding Agencies part of LEAP-AGRI **from African countries** (Algeria, Burkina Faso, Cameroun, Egypt, Ghana, Kenya, Senegal, South Africa, Uganda), **from European countries** (Belgium, Finland, France, Germany, **The Netherlands**, Norway, Portugal, Spain), as well as from Turkey and from international organizations (CIHEAM-Bari, Italy).

Who can apply

Research teams (and other organizations, depending of Funding Agencies eligibility criteria) from the above mentioned countries are eligible for funding, unless otherwise specified in national rules of funding agencies which will be published on the official launch of the joint call.

Research teams from other countries are eligible provided that they fund their own involvement.

Why A PRE-ANNOUNCEMENT

It aims at giving sufficient time to research teams to prepare good proposals and submit them on time.

LEAP-Agri - Call pre-announcement 22/12/2016: <http://151.11.24.52/leapagri/index.php/2014-10-27-15-56-44?download=120>

Further information

www.leap-agri.com

Some background

LEAP-Agri is an African Union – European Union partnership between 30 partners aimed at research and innovation for food and nutrition security and sustainable agriculture. The partnership is an ERA-NET co-fund financed by institutes and ministries from these countries with additional finances from the European Commission in support of the EU-Africa High Level Policy Dialogue on science, technology and innovation and the implementation of the jointly funded EU-Africa Research and Innovation Partnership.

The proposals will invite consortia composed of at least four research organizations and/or private and public practitioners from the partner countries (two African and two European) to submit project proposals for research and innovation in the countries concerned and with an added value for the EU-AU partnership on food and nutrition security and sustainable agriculture. Requirements may differ between institutes/countries. The proposal development and execution should be driven by local demand and include an approach that contributes to enhancing impact.

LEAP-Agri operates under the EU Framework Programme for Research and Innovation Horizon 2020, and its EU-Africa High Level Policy Dialogue on science, technology and innovation, which includes the implementation of the jointly funded EU-Africa Research and Innovation Partnership focusing on food and nutrition security and sustainable agriculture (endorsed by the EU-Africa Summit 2014).

The LEAP-Agri partnership is driven by concerns about how to achieve universal food and nutrition security. Access to food remains a global challenge, with hundred millions of people not having enough to eat. Nutritional imbalances in Europe and Africa are increasing, characterized by persistent under nutrition and

growing diet-related diseases. It is projected that the global population will increase from 7 billion to more than 9 billion by 2050, the majority of this growth is expected to take place in Africa.

This project has two pillars:

- Launching a Call for proposals for research projects combining Science and Impact;
- Feeding the long term Europe Africa FNSSA strategy and research community.

For the Call component, the global expected contribution of African and European countries in € 18,5 million, and taking in account the expected EC contribution, a total of 27,6 million € should be dedicated to the Joint Call for proposal. The Call is expected to be launched in January 2017, and open for three months.

Call topics

Its objective is to develop scientifically based practical solutions in a research process to improve the agricultural sector and the African population food security and nutrition. The Call will consider three main topics and applicants are asked to submit proposals for research projects developing solutions to take care of:

- Sustainable agricultural production intensification, in relation with social, economic and environmental aspects, including aquaculture;
- Population nutrition and health in relation with agriculture and food systems;
- Access to food, expansion and improvement of agricultural markets and trade, including local and territorial dynamics.

European Innovation Partnerships (EIP)

De vorming van European Innovation Partnerships (EIP) is een nieuwe benadering binnen de Europa 2020 Strategie. Doel van EIP is de kloof te dichten tussen wetenschap en praktijk door:

- Kennisdoorstroming te bevorderen via meer praktijkgericht onderzoek (pilots, demo's)
- Input vanuit de praktijk te genereren voor de onderzoekagenda van H2020

Middelen voor EIP-agri komen uit twee bronnen:

- **H2020** (via projecten en netwerken)
- **Rural Development** (via Operational Groups)

Fysieke investeringen voor bredere uitrol innovaties binnen agrarische sector

Bron: website Greenport Noord- Holland Noord

De provincie Noord-Holland stelt € 2.340.000,- beschikbaar voor fysieke investeringen voor de bredere uitrol van innovaties binnen de agrarische sector. De helft van dit bedrag komt van de Europese Unie. Deze regeling stimuleert de bredere verspreiding van innovaties in de agrarische sector en draagt bij aan Europese thema's als klimaat, energie, milieu, dierenwelzijn, voedselkwaliteit- en veiligheid, dier- en plantgezondheid. Subsidie is beschikbaar voor innovaties die zijn bewezen, maar nog op beperkte schaal worden toegepast.

Bijdragen en versterken van de concurrentiepositie

De landbouw zich bevindt zich in een belangrijke transitiefase, bijvoorbeeld op het gebied van het verminderen emissies en het sluiten van kringlopen, maar ook als het gaat om het blijven zoeken meer toegevoegde waarde en de marktpositie. Technisch is er veel mogelijk en technieken innoveren steeds verder en sneller. Bedrijven die te laat instappen kunnen de concurrentieslag verliezen. Door financieel in te zetten op de uitrol van innovaties wordt een impuls gegeven aan de algehele verduurzaming van de sector en wordt bijgedragen aan de concurrentiepositie van de Noord-Hollandse landbouwsector. Samenwerking en het delen van de kennis en ervaring is ook bij deze openstelling een van de criteria waarop aanvragen worden beoordeeld.

Wilt u in aanmerking komen voor deze subsidie? Lees dan deze pagina en de volledige tekst van de uitvoeringsregeling (zie wet- en regelgeving) goed door.

De regeling is mede tot stand gekomen dankzij een bijdrage uit het Europees landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Europa investeert in zijn platteland.

Doelgroep

Subsidie kan worden verstrekt **aan landbouwers**.

Activiteiten

Subsidie kan worden verstrekt voor fysieke investeringen voor de bredere uitrol van innovaties binnen de agrarische sector. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt indien de activiteit betrekking heeft op tenminste één van de volgende thema's:

- verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaardestrategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen, meerwaardecreatie;
- beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen, verminderen van marktfalen;
- maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een emissievermindering van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater (zoals broeikasgassen, ammoniak, nutriënten en bestrijdingsmiddelen) en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen (zoals water, fosfaat en bodemvruchtbaarheid);

- klimaatmitigatie (vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door een zuiniger energiegebruik, reductie van het gebruik van fossiele energie door omschakeling op hernieuwbare energie, productie van hernieuwbare energie);
- klimaat adaptatie (door het tegen gaan van dan wel het verminderen van de effecten van grotere watertekorten en -overschotten en toenemende verzilting);
- verbetering van dierenwelzijn/diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
- behoud en versterking van biodiversiteit en omgevingskwaliteit.

Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 4:35 Algemene wet bestuursrecht, wordt een subsidie geheel of gedeeltelijk geweigerd indien:

- voor dezelfde activiteit reeds subsidie is aangevraagd in dezelfde openstellingsperiode;
- voor dezelfde activiteiten en subsidiabele kosten op grond van enige regeling reeds subsidie is verstrekt tot het op grond van Europese verordeningen toegestane maximale subsidiepercentage of – bedrag;
- de activiteit niet overwegend plaatsvindt in de provincie Noord-Holland, tenzij de activiteit of de resultaten ervan aantoonbaar ten goede komt of komen aan ingezetenen van provincie Noord-Holland, of de activiteit of de resultaten daarvan aantoonbaar op enigerlei wijze het belang van de provincie Noord-Holland dient of dienen;
- met de uitvoering van de activiteit, niet zijnde de uitvoering van voorbereidings-handelingen voor de uitvoering van de activiteit, is gestart voordat de aanvraag om subsidie is ingediend;
- een aanvraag minder scoort dan het minimum aantal punten als bedoeld in artikel 8;
- de aanvrager een onderneming in moeilijkheden is als bedoeld in artikel 2, lid 14, van Verordening (EU) 702/2014;
- ten aanzien van de subsidieaanvrager een uitstaand bevel tot terugvordering bestaat, volgend op een eerdere beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen waarin steun onrechtmatig en onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt is verklaard.

Voorwaarden

In de uitvoeringsregeling vindt u alle relevante voorwaarden. De belangrijkste criteria voor deze regeling zijn:

- Er moet minstens een subsidie van € 100.000,- worden gevraagd;
- De subsidie kan niet meer bedragen dan 40% van de door ons noodzakelijk geachte kosten met een maximum van €500.000,-.
- Voor deze regeling is in totaal maximaal € 2.340.000 (het subsidieplafond) beschikbaar.

Aanpak

Deze regeling is een zogenoemde 'tender'-regeling. Dat betekent dat de aanvragen, nadat de termijn is gesloten, allemaal tegelijkertijd worden beoordeeld. De aanvragen die voldoen aan de criteria en het hoogst scoren, ontvangen subsidie. In de uitvoeringsregeling vindt u, naast de inhoudelijke criteria, de rangschikkingscriteria op grond waarvan de projecten worden gescoord.

De regeling is open vanaf 28 november 2016. Uw (volledige) aanvraag moet **uiterlijk op 28 februari 2017** bij RVO.nl zijn ingediend. Als wij uw aanvraag later ontvangen, moeten wij uw aanvraag helaas buiten behandeling laten.

Indienen subsidieaanvraag

U dient uw aanvraag digitaal in. Het aanvraagformulier is beschikbaar via www.mijn.rvo.nl

Contact

Meer informatie over het subsidieproces, waaronder de verantwoordingsystematiek, treft u aan op www.noord-holland.nl, in het Digitaal Loket, onderdeel Subsidies.

U kunt ook contact opnemen met het Servicepunt, tel. 0800 0200 600 (gratis), of per e-mail servicepunt@noord-holland.nl.

Bezwaar en beroep

In het Digitaal Loket op www.noord-holland.nl vindt u meer informatie over de manier waarop u bezwaar kunt maken tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

Online aanvragen

<https://mijn.rvo.nl/pop3-noord-holland-fysieke-investeringen-voor-bredere-uitrol-van-innovaties-binnen-agrarische-sector-2016>

Deze regeling is onderdeel (art. 2.2.1) van het Uitvoeringsregeling POP3 subsidies Noord-Holland. De regeling wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Gebruikt u daarom voor het doen van een subsidieaanvraag de link onder de kop Aanpak. Zorg voor een complete aanvraag, na indiening van de aanvraag zijn wijzigingen van de aanvraag zeer beperkt mogelijk.

Interregionale samenwerking binnen EU (INTERREG)

Interreg is een Europese subsidieregeling, waarbinnen partijen uit meerdere landen samenwerken in projecten op het terrein van duurzame ruimtelijke en regionale ontwikkeling.

Er zijn 3 verschillende Interreg-programma's. Deze zijn gericht op samenwerking:

- in de grensregio's (Interreg A);
- tussen regio's in verschillende landen (Interreg B);
- door heel Europa heen, dus niet gebonden aan een bepaald gedeelte van het grondgebied van de EU (Interreg C).

Third Call for Interreg Europe projects

Source: Website Interreg Europe

Funding for Interreg Europe projects is allocated through calls for project proposals – periods of time during the year when applications can be submitted. Each call has an opening and closing date and outside of these dates it is not possible to apply for funding with a project proposal.

Applications are submitted online through the Interreg Europe online system (iOLF). The system may be available shortly before the call opens, so that applicants can register and start preparing their applications. The 'Submit application' button, however, is active only during an open call.

Specific terms of reference are published for each call (see examples below). They can define specific criteria for each call, for example the maximum amount of funding available, the topics open for funding and so on.

Interreg Europe held two calls for project proposals so far. The monitoring committee of the programme decided for a third call for project proposals to be opened in March 2017.

Third call (1 March - 30 June 2017)

The third call for project proposals will open on 1 March and close on 30 June 2017.

Download the full application pack

http://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/documents/Call_related_documents/Interreg_Europe_application_pack_third_call.zip

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

EFRO is een Europese subsidieregeling gericht op versterking van de regionale economie. In Nederland zijn er 4 landsdelen (Noord, Oost, West, Zuid).

Informatiebijeenkomst over EFRO subsidieprogramma OP Oost 2014-2020 over openstellingen 2017

Bron: Bron nieuwsbrief OP-Oost

Op 16 februari organiseert het EFRO subsidieprogramma OP Oost 2014-2020 een informatiebijeenkomst over de nieuwe beleidsregels en voorgenomen openstellingen in 2017 <http://www.op-oost.eu/OP-Oost-2014-2020/Voorgenomen-openstellingen-2017.html>

Voor wie?

Potentiële aanvragers, intermediaire organisaties, kennisinstellingen, subsidieadviseurs.

Hoe laat?

09.30– 12.00 uur

Waar?

Het Koelhuis te Zutphen, Coenensparkstraat 1, 7202 AN Zutphen
Tel.: +31 575 510018

Aanmelden?

U kunt zich tot uiterlijk 12 februari aanmelden door een e-mail te sturen naar:
opoost@gelderland.nl

Programma

Tijdens de bijeenkomst, zal meer informatie verstrekt worden over de openstellingen van 2017. Ook zullen we nadrukkelijk de aandacht vestigen op de **thema's Smart Industry** en **Circulaire economie**. Voor beide thema's wordt in 2017 een regeling opengesteld en om die reden zullen twee externe sprekers u nader informeren over deze onderwerpen.

OP Oost 2014-2020

Het operationeel programma (OP) EFRO Oost-Nederland is een gezamenlijk subsidieprogramma van Gelderland en Overijssel en werkt aan structurele versterking van de economie. Oost-Nederland zet de EFRO-middelen in op innovatiestimulering en koolstofarme economie. Het doel van OP Oost is dat meer MKB-bedrijven in Oost-Nederland meer omzet halen uit nieuwe producten.

EFRO OPZuid open in januari

Bron: PNO Subsidieflits

Sterke samenwerkingsprojecten rondom innovaties met een aantoonbare impact voor de regio Zuid-Nederland: dat is waarvoor vanaf begin januari EFRO OPZuid subsidie kan worden aangevraagd. Een subsidiabel project moet betrekking hebben op de versterking van het innovatiesysteem en koolstofarme economie. EFRO OPZuid is een gezamenlijk subsidieprogramma van de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland.

Versterking innovatiesysteem

Binnen het onderdeel 'versterking innovatiesysteem' (de zogenaamde prioriteit 1B1) is subsidie beschikbaar voor samenwerkingsprojecten rondom open innovaties. Dit zijn projecten in de vorm van een **'proeftuin' (een living lab of innovatiecampus)**, waarbij in een bestaande context een product of dienst wordt ontwikkeld, getest en in gebruik genomen. De nadruk ligt op de sectoren chemie, high tech systemen (HTSM), agrofood, biobased, life sciences & health (LSH), maintenance en logistiek.

Alleen de beste projecten ontvangen subsidie. Daarbij wordt in ieder geval gelet op de nieuwheid en regionale impact van het beoogde project. Zo moet de uitvoering van het project in handen zijn van een krachtig consortium, en moet de beoogde proeftuin-omgeving aansluiten op een duidelijke behoefte vanuit de markt (bijvoorbeeld van regionale mkb's). Een goed consortium omvat partijen uit het bedrijfsleven, publieke instellingen en eindgebruikers, maar er zijn bijzondere kansen voor 'cross-overs' (samenwerkingen waarbij nieuwe combinaties worden gemaakt met andere sectoren).

Projecten die eerder een OPZuid-subsidie ontvingen waren onder meer een innovatiecampus voor biobased textielproducten (Chemelot), een open innovatieplatform voor fotonica (PIC-chips), een cross-over proeftuin High Tech Care & Cure (HTSM en LSH), en een Living Lab voor afvalwater-analyses (HTSM en Maintenance).

Koolstofarme economie

Het onderdeel 'koolstofarme economie' (prioriteit 4F) richt zich specifiek op de slimme uitrol van koolstofarme technologieën in de bebouwde omgeving. Dat wil zeggen: het testen, demonstreren en toepassen van nieuwe energietechnologieën in wijken, steden of regio's. Het kan hierbij gaan om energiebesparende oplossingen en om implementatie van nieuwe energievormen, zoals zonne-energie, windenergie of getijdenenergie. Ook hier geldt dat alleen de beste projecten subsidie ontvangen, waarbij wordt gelet op onder andere energiewinst, de innovativiteit en de regionale impact.

Voorbeelden van projecten die subsidie ontvingen zijn de eerste toepassing van een 1,5 MW waterturbine, de uitrol van het 'Nul op de Meter' project, en de I-Wall (een totaalconcept rondom geluidsschermen in combinatie met de opwekking van zonne-energie voor de openbare ruimte).

Projectidee, samenwerken en subsidie aanvragen

Het indienen van subsidieaanvragen is **mogelijk tussen 9 januari en 1 maart 2017**. De subsidieverdeling gebeurt volgens het tender-principe: projecten worden onderling vergeleken en alleen de beste projecten ontvangen subsidie. Een passend project, een krachtig samenwerkingsverband en een goed geformuleerde subsidieaanvraag zijn dus noodzakelijk. De subsidie vergoedt maximaal 35% van de projectkosten.

Nieuwe subsidieronde voor innovatieprojecten EFRO Kansen voor West

Bron: Programmabureau Kansen voor West

In februari stelt EFRO-programma Kansen voor West voor de Metropoolregio Amsterdam een subsidiebudget beschikbaar van 8 miljoen euro voor innovatie bij het MKB. Bedrijven en kennisinstellingen kunnen dan weer subsidie aanvragen voor projecten die innovatie bevorderen

Aanvraag indienen

Organisaties kunnen **tussen 1 februari en 1 mei 2017** een subsidieaanvraag indienen. De projecten die in aanmerking komen voor financiering moeten het innovatiesysteem in de metropoolregio Amsterdam versterken en verbreden en zich focussen op kennisvalorisatie. Samenwerking staat centraal, niet alleen tussen bedrijven instellingen en eindgebruikers, maar ook tussen sectoren.

Tender

De Metropoolregio Amsterdam werkt met een tendersysteem, wat betekent dat projecten inhoudelijk

beoordeeld worden op basis van een aantal criteria en vervolgens worden gerangschikt op basis van een puntenbeoordeling.

Meer informatie:

https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/organisatie/ruimte-economie/amsterdam-europa/eu-subsidies-efro/terugblik-efro-2017/?utm_source=nieuwsbrief&utm_medium=email&utm_term=20170123&utm_content=link_ID0APJCI02JCI&utm_campaign=Terugblik%20EFRO%20Informatiebijeenkomst%20innovatie

Food & Business Global Challenges Programme (GCP)

Bron: Website NWO

Het doel van het Food & Business Global Challenges Programme (GCP) is het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek en innovatie (technologische, organisatie, beleidsmatige en sociale innovaties) dat bijdraagt aan stabiele toegang tot betaalbaar, veilig en voedzaam voedsel voor bevolkingsgroepen in lage en midden inkomenslanden die kwetsbaar zijn en geen of weinig toegang hebben tot voorzieningen. Deze vierde GCP call is ontwikkeld in samenwerking met het CGIAR onderzoeksprogramma 'Climate Change, Agriculture and Food Security' (CCAFS).

De focus van deze call is door de Regiegroep van het Food&Business kennisplatform geïdentificeerd, na consultatie met internationale experts, waaronder die van CCAFS. Om 'outcomes' te faciliteren worden aanvragers gevraagd activiteiten te ontwikkelen die bestaande onderzoeksinitiatieven van CCAFS complementeren en versterken. Het doel van deze call is bij te dragen aan **verdienmodellen, incentives en innovatieve financieringsmodellen voor het opschalen van 'Climate Smart Agriculture'**.

Voor wie

Voorstellen kunnen worden ingediend door consortia van onderzoekers en diverse publieke en private partners uit Nederland en ten minste één laag- en middeninkomenland.

De coördinator van het consortium (de hoofdaanvrager) is een gepromoveerde senior onderzoeker van een Nederlands onderzoeksinstituut (partner 1). Andere consortiumpartners zijn ten minste één senior onderzoeker van een onderzoeksinstituut uit een laag- of midden inkomensland (partner 2), ten minste één andere (niet-academische) partner van een publieke of private organisatie uit een laag- en midden inkomensland (partner 3) en een CCAFS Project leader (partner 4). Partner 3 kan van iedere publieke of private organisatie zijn die kan worden beschouwd als actor of stakeholder in voedselzekerheid. Partner 4 kan worden geïdentificeerd in overleg met CCAFS.

Additionele partners van (andere) lage- en midden inkomenslanden of hoge inkomenslanden zijn welkom.

Wat aanvragen

De maximum subsidie voor een Fast Track Research (FTR) project bedraagt 250.000 euro voor een periode van maximaal 3 jaar. In-kind cofinanciering van CCAFS om de personele kosten van partner 4 te dekken is verplicht. FTR projecten hebben een kortere looptijd en kunnen bestaan uit exploratief onderzoek, beleid georiënteerd onderzoek of onderzoek gericht op toepassing, maar behouden een analytische aard.

Financiering kan worden gebruikt voor:

- Personeelskosten voor ondersteunend personeel en promotie, postdoc, junior en/of senior onderzoekers;
- Kosten voor kennis, onderzoek en innovatie;
- Kosten voor capaciteitsontwikkeling en kennisdeling;
- Overhead.

Wanneer

De sluitingsdatum voor het indienen van een volledige FTR aanvraag is **18 april 2017, 14:00 uur CET**, die moet worden vooraf gegaan door een Intentie verklaring, die kan worden ingediend tot 28 maart 2017, 14:00u uur CET. Een **informatiebijeenkomst** over CCAFS projecten wordt georganiseerd op **10 februari 2017**.

Voor meer informatie over procedure, criteria en de formulieren: <http://www.nwo.nl/financiering/onze-financieringsinstrumenten/wotro/food--business-research/food--business-global-challenges-programme-gcp/food--business-global-challenges-programme-gcp.html>

NATIONAAL

Horti Venture Challenge: Grote uitdagingen vragen om gewaagde oplossingen!

Bron: website Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen

Wilt u als ondernemer een nieuw businessconcept of technologische innovatie ontwikkelen? Doe dan mee aan de Horti Venture Challenge, een programma voor innovatieve ondernemers en start-ups die actief zijn in of voor het hele tuinbouwcluster.

Via de challenge krijgt u als startende ondernemer, of als bestaande ondernemer met een nieuw businessconcept, de juiste ondersteuning om uw marktpositie op een nieuw en hoger niveau te tillen.

Iedere innovatieve ondernemer in de tuinbouw kan zich aanmelden!

Tijdens het programma van twaalf weken werkt u in een zelf samengesteld team aan uw idee / innovatie en uw businessmodel. In deze periode zijn er vier actieve 'werkdagen' voor de teams opgenomen met twee vaste coaches en experts uit de sector. U krijgt ook een mentor tot uw beschikking: een topondernemer uit de tuinbouw. De Horti Venture Challenge wordt afgesloten met de finale; presentaties van de business ideeën voor een vakjury. Het winnende team ontvangt een prijs van € 10.000,-.

Als team mag u rekenen op een sterke impuls in de ontwikkeling en validatie van uw business initiatief. Daarnaast krijgt u via de Horti Venture Challenge toegang tot een groot netwerk van bedrijven, investeerders en start-up coaches. Het programma is geïnitieerd door Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en StartLife voert het uit.

Praktische informatie

1. Het programma is voor new business initiatieven gericht op en voor het tuinbouwcluster: zowel start-ups als innovatieve initiatieven vanuit bestaande bedrijven uit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.
2. Business initiatieven met een cross-over naar andere topsectoren hebben een streepje voor (Agri&Food, Life Sciences & Health, HTSM, Water, Creatieve industrie, Logistiek, Energie, Biobased, ICT en Smart Cities).
3. Een team bestaat uit minimaal twee, maar bij voorkeur uit drie personen.
4. Teams zijn bereid om zich te committeren aan het integrale programma.

Van de deelnemende teams wordt een eigen bijdrage van € 500,- per persoon gevraagd voor de deelname aan de Challenge.

Aanmelden

Deadline voor aanmelding: 6 maart 2017

Review, interviews & selectie: week 12 & 13 2017

Download [hier](#) het applicatieformulier en stuurt u deze voor 6 maart 2017 ingevuld naar:

hortiventurechallenge@TopsectorTU.nl

NWO-Call GROEN II open

De call for proposals voor het NWO programma "Groen II - Op weg naar een grensverleggende en toekomst-georiënteerde systeemverandering in land- en tuinbouw" staat online. Het betreft een interdisciplinair, topsector doorsnijdend programma dat door NWO wordt uitgevoerd voor de topsectoren Agri&Food en **Tuinbouw & Uitgangsmaterialen**. Het programma is opgezet in de vorm van een Publiek Private Samenwerking, waarbij in elk project minimaal 11% private financiering is vereist. Het totaal beschikbare budget voor de call is maximaal 4 M€. Per project kan maximaal 750 k€ NWO financiering worden gevraagd.

De **deadline** voor het indienen van aanvragen is: **4 april 2017**, 14.00 uur. Op dit moment is de call nog tijdelijk gesloten voor aanvragen, naar verwachting zal de call tekst in week 4 online komen en zal de call for proposals in week 5 worden geopend voor indiening.

Het onderzoek in dit programma moet de basis leggen voor een grensverleggende systeemverandering gericht op het realiseren van weerbare en integraal duurzame plantaardige en dierlijke productie ecosystemen, hogere voedselveiligheid en behoud van natuur en ecosysteem diensten in Nederland. Er is binnen gekozen voor een inhoudelijke focus op twee thema's met een sterke onderlinge samenhang: (1) Weerbaarheid en herstel en (2) slimme technologie. Daarbij streeft NWO er naar dat het programma complementair is aan de call 'Gesloten kringlopen - Transitie naar een circulaire economie' waarin hergebruik en het sluiten van kringlopen op verschillende schaalniveaus centraal staan. Deze laatste thema's maken daarom nadrukkelijk geen deel uit van het Groen II programma.

Een projectaanvraag wordt ingediend namens een projectconsortium dat ten minste bestaat uit één wetenschapper (met een aanstelling bij een Nederlandse universiteit of door NWO erkende onderzoeksinstelling) en één private partner. Elk project heeft minimaal twee en maximaal drie promovendi en/of postdocs. De projecten sluiten aan op de thematische focus en zijn integreren meerdere disciplines.

Alle details over dit programma, inclusief de volledige call for proposals, zullen op onze website worden gepubliceerd: www.nwo.nl/financiering/onze-financieringsinstrumenten/Open+voor+aanvragen/true?initialized=true

Voor vragen over deze call kunt u contact opnemen met:

Dr. Jelte Wouda

NWO Exacte en Natuurwetenschappen

+31 (0)70 344 0687 | j.wouda@nwo.nl

Staatssecretaris Van Dam: 40 miljoen voor innovatieve high tech landbouw- en tuinbouw

Bron: Website Rijksoverheid actueel nieuws

Voor innovatieve projecten en start-ups in de agrifood-sector komt ruim 40 miljoen euro beschikbaar vanuit het ministerie van Economische Zaken en het bedrijfsleven. Dat heeft staatssecretaris Martijn van Dam van Economische Zaken vandaag bekendgemaakt op het Agri Food Tech congres in Den Bosch. Met forse investeringen in **hightech innovaties** moet Nederland volgens de staatssecretaris ook in de toekomst koploper blijven in duurzaam geproduceerd voedsel en toonaangevend met kennis en innovatie in de land- en tuinbouw.

Staatssecretaris Van Dam: "De Nederlandse agrifood-sector is een van de meest productieve in de wereld. Maar om die koppositie te behouden, moeten we voorop blijven lopen. Met de toepassing van de nieuwste innovaties uit de hightech en ICT kunnen we onze positie versterken. In de toekomst zullen we niet alleen een grote exporteur moeten zijn van voedselproducten, maar ook van kennis en technologie."

Stimuleren jonge en kleine ondernemingen

Om baanbrekende innovaties mogelijk te maken, wil de staatssecretaris met name jonge en kleine ondernemingen helpen om hun technologische en creatieve kennis om te zetten in toepasbare producten of diensten. Het ministerie van Economische Zaken stelt daarom 12 miljoen euro beschikbaar voor twee zogeheten **SEED Capital fondsen**. Het gaat om het Future Food Fund, een fonds van en voor ondernemers in de Agri-Horti-Food waarbij 24 investeerders zijn aangesloten, en het Shift Seed Fonds waarin onder andere Menzis, Rabobank, WNF, Topfonds Gelderland, Wageningen Business Generator en TU Delft investeren. Via deze investeringsfondsen wordt de bijdrage van EZ minimaal verdubbeld waardoor minstens 24 miljoen euro risicokapitaal beschikbaar komt voor innovatieve startups in de agrifood-sector.

Innovatieve projecten

Vanuit de innovatieagenda High Tech to Feed the World stelt het ministerie van Economische Zaken daarnaast **8 miljoen euro** beschikbaar **voor innovatieve publiek-private projecten** die bedrijven uit de hightech en de agrifood met elkaar verbinden. Ook vanuit het bedrijfsleven wordt eenzelfde bedrag geïnvesteerd. Het gaat in totaal om acht projecten die zijn geselecteerd door de topsectoren Agri & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en High Tech Systemen & Materialen:

- **Landbouwrobots** - Robots en autonome landbouwmachines kunnen 24/7 het land bewerken en zijn veel zuiniger en lichter dan de grote voertuigen die nu op de akkers worden gebruikt. De robots zijn elektrisch aangedreven, zodat er geen schadelijke uitstoot is. De landbouwrobots zorgen voor een hogere opbrengst en een lager gebruik van gewasbescherming.
- **Big data voor veiliger voedsel** - Met big data wordt een early-warning-systeem voor bacteriën bij vleesverwerkers ontwikkeld. Daardoor is er betere kwaliteitscontrole, wat goed is voor de voedselveiligheid en internationale concurrentiepositie.
- **Slimme kasmaterialen** - Nieuwe kasmaterialen die zich aanpassen aan licht, klimaat en gewas, die het zonlicht op het juiste moment en in de juiste hoeveelheid doorlaten of een optimaal CO₂- en vochtgehalte regelen. Dit zorgt voor hogere opbrengsten en minder gebruik van energie, water en bestrijdingsmiddelen.
- **Big Data in de koelketen** - Met Big Data-technologieën uit de hightech-sector kan de distributieketen voor gekoelde producten worden geoptimaliseerd, zodat er minder energie verbruikt wordt, voedsel minder snel bederft en de internationale concurrentiepositie versterkt.
- **Informatie uit de plant** - Door mens en machine in kassen, boomgaarden en open groentepercelen uit te rusten met bestaande en nieuwe sensoren wordt Big Data over planten opgebouwd die helpt bij verdere automatisering in de fruitteelt en slimme ziektebestrijding. Hierdoor gaat de kwaliteit van de oogst omhoog, en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen omlaag.
- **Klimaatbestendige kasconstructies** - Meer dan 80% van de Nederlandse kassen wordt voor het buitenland gebouwd. Door moeilijk te achterhalen bouwvoorschriften en verschillende klimaatomstandigheden is het vaak lastig om tot een optimaal ontwerp te komen. Een high-tech rekenmodel geeft precies aan tegen welke belastingen een ontwerp bestand moet zijn, op basis van wereldwijde meteorologische data en de GPS-locatie van de nieuwe kas. Hierdoor worden kassen uit Nederland nóg beter en wordt de internationale concurrentiepositie verder versterkt.
- **Pratende sensoren op akker en wei** - Bij de teelt van aardappelen, granen, gras en maïs kunnen sensoren in de akkers informatie verzamelen die wordt doorgegeven aan landbouwmachines. Zo kan het land heel precies worden bewerkt. Daardoor gaat de opbrengst van de oogst omhoog en de milieubelasting omlaag.
- **Big data in de pluimveevleesketen** - Met Big Data-technologieën uit de hightech-sector kunnen de pluimvee vleesketen efficiënter en tegelijkertijd duurzamer en meer consumentgericht werken. Het high-tech big data model zorgt voor meer dierenwelzijn, minder antibioticagebruik en maakt de keten transparanter.

Start-up accelerators

Verder stelt staatssecretaris Van Dam nog eens 500.000 euro beschikbaar voor zogenoemde startup accelerators. Deze accelerators gaan startups ondersteunen en de introductie van innovaties versnellen. Zo krijgen de startups bijvoorbeeld hulp van gevestigde bedrijven bij het maken van bedrijfsplannen en marketingconcepten. Ook zorgen de accelerators voor betere toegang tot investeringsfondsen en risicokapitaal. Begin 2017 start de eerste accelerator voor tuinbouw. Daarna volgen accelerators voor food en agritech.

Meer informatie

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/12/14/staatssecretaris-van-dam-40-miljoen-voor-innovatieve-landbouw-en-voedselproductie>

Onderzoeksfaciliteiten en -clusters prioriteit voor Nederlandse wetenschap

Bron: Website NWO actueel nieuws

De onderzoeksfaciliteiten die de komende vier jaar de hoogste prioriteit hebben voor de wetenschap in Nederland zijn bekend gemaakt. Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Sander Dekker nam de Roadmap Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur met de 33 geselecteerde faciliteiten en clusters in ontvangst. De faciliteiten op de Roadmap komen in aanmerking voor financiering door NWO. Onder deze faciliteiten is elke twee jaar 80 miljoen euro te verdelen.

Relevant voor Topsector T&U

- Cluster: ELIXIR-NL Data-infrastructuur voor levenswetenschappen
- MRUM Meten van de menselijke stofwisseling onder gecontroleerde omstandigheden MRUM is onderdeel van de Universiteit Maastricht. Veel onderzoek gebeurt samen met andere instellingen, waaronder de Wageningen Universiteit en de medische faculteiten van Leiden, Groningen en Amsterdam (AMC). Ook de voedings- en medische industrie maakt gebruik van de faciliteit.
- Cluster: NL-Bioluming AM Biomoleculen direct aan het werk zien NL-Bioluming AM (Netherlands Bioluming Advanced Microscopy) ontwikkelt geavanceerde microscopische technieken om biologische processen direct te kunnen waarnemen in cellen, weefsels en organismen. Het consortium maakt deze technieken bovendien toegankelijk voor andere wetenschappers.
- Cluster: NPEC Onderzoek aan de plant in zijn omgeving Het NPEC is een samenwerking tussen de Universiteit Utrecht en Wageningen University & Research, waarbij ook groepen vanuit de Universiteit Leiden en de Universiteit van Amsterdam zijn aangesloten. Via het nationale platform PhenomicsNL zal NPEC onderdeel worden van de ESFRI-faciliteit European Infrastructure for multi-scale Plant Phenomics and Simulation (EMPHASIS).
- Cluster: UNLOCK Ontsluiten van het microbiologische leven op aarde UNLOCK is een initiatief van de universiteiten van Wageningen en Delft. De faciliteiten, waaronder apparatuur voor high throughput onderzoek en voor computergesteunde analyse en ontwerp zijn verdeeld over beide locaties. UNLOCK fungeert als Nederlands knooppunt in het Europese netwerk IBISBA (Industrial Biotechnology & Synthetic Biology Accelerator, www.ibisba.com).

Meer informatie

<http://www.onderzoeksfaciliteiten.nl/>

Roadmap grote onderzoeksfaciliteiten (PDF, 5,79 MB):

<http://www.nwo.nl/binaries/content/documents/nwo/algemeen/documentation/application/nwo/permanente-commissie/roadmap-grote-onderzoeksfaciliteiten/Roadmap+grote+onderzoeksfaciliteiten.pdf>

Advies: Houd de basis gezond - Prioriteiten voor extra investeringen in onderzoek en innovatie

Bron: AWTI website

Het is tijd is voor substantiële extra investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Voor de toekomst van Nederland en voor onze internationale positie als innovatieleider en land van toponderzoek. Dit is te lezen in het advies 'Houd de basis gezond', dat vandaag aan de ministers van OCW en EZ wordt aangeboden.

Voorzitter Uri Rosenthal: 'In de afgelopen jaren zijn hervormingen en bezuinigingen nodig geweest. Hierdoor is Nederland internationaal gezien noodgedwongen ook wat karig geweest met investeringen in onderzoek en innovatie. Maar onze investeringen dreigen nu echt achter te blijven bij die in andere landen. Dit kunnen we niet laten voortduren, het is hoog tijd om hierin verandering te brengen'.

Er wordt inmiddels breed gepleit voor tenminste 1 miljard euro per jaar aan extra publieke middelen. 'Dat is een pleidooi waar de AWTI zich zeker in kan vinden. Maar als er substantiële bedragen worden vrijgemaakt, waaraan kunnen ze dan het beste besteed worden? Publieke investeringen zijn het meest wenselijk op

gebieden waar collectieve belangen in het geding zijn en waar private partijen een minder vanzelfsprekende directe rol hebben. Dan heb je het over de basis van het systeem, de publieke kennisinfrastructuur 'aldus Emmo Meijer, raadslid van de AWTI. De AWTI benoemt als vijf prioriteiten voor extra investeringen in de basis van het gehele kennis-en innovatie domein: ongebonden onderzoek, toegepast onderzoek, praktijkgericht onderzoek, onderzoeksfaciliteiten en ICT.

Versterken van de basis heeft voorrang. Investeringen daarbovenop zouden ingezet moeten worden voor een toename van de private investeringen in R&D. Dit kan door meer overheidsbudget beschikbaar te stellen voor publieke-private samenwerkingsvormen.

Download hele advies Houd de basis gezond - Prioriteiten voor extra investeringen in onderzoek en innovatie <https://www.awti.nl/documenten/adviezen/2016/12/09/persbericht-geef-bij-extra-investeringsruimte-voorrang-aan-de-basis>

Download 'Houd de basis gezond - Prioriteiten voor extra investeringen in onderzoek en innovatie' : <https://www.awti.nl/documenten/adviezen/2016/12/09/samenvatting-advies>

REGIONAAL

Nieuwe Smart Industry fieldlabs-regeling

Bron: Website RVO

Productieprocessen worden steeds efficiënter ingericht en het wordt steeds gemakkelijker om klantspecifieke, op maat gemaakte producten te fabriceren. De slimme inzet van nieuwe productietechnologieën die onderling via internet communiceren sturen voor een groot deel deze ontwikkelingen. Denk hierbij aan 3D-printen, adaptieve robots en sensoren. Dit noemen we Smart Industry <http://www.rvo.nl/onderwerpen/innovatief-ondernemen/wegwijzer-smart-industry>

Praktijkomgevingen

Versillende organisaties voeren daarvoor op dit moment de Actieagenda Smart Industry uit. Smart Industry Fieldlabs maken daar deel van uit. Dit zijn praktijkomgevingen waarin bedrijven en kennisinstellingen samen deze productietechnologieën en ICT-oplossingen ontwikkelen, testen en implementeren.

Voorwaarden samenwerkingsverband

Een Smart Industry Fieldlab moet aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Er moeten minimaal 6 deelnemers zijn, waarvan tenminste 4 ondernemers.
- In het consortium doen minimaal 2 mkb'ers mee.
- Daarnaast moet er tenminste 1 onderzoeksorganisatie deelnemen en tenminste 1 onderwijsorganisatie.

Subsidie en lening

Het kabinet ondersteunt de opzet van de Smart Industry Fieldlabs met € 14,55 miljoen. De subsidie bedraagt 60% van de subsidiabele kosten en ten hoogste € 3 miljoen per project. De subsidie wordt voor twee derde deel verstrekt in de vorm van een subsidie met terugbetalingsverplichting. Dit deel is renteloos, maar moet wel binnen vijf jaar worden terugbetaald.

Aanvragen kunnen van 1 februari 2017 tot en met 31 maart 2017 worden ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Voor deze aanvraagperiode geldt een subsidieplafond van € 14,55 miljoen. Dit subsidieplafond wordt verdeeld op volgorde van rangschikking van de aanvragen. Aanvragen worden hoger gerangschikt naarmate:

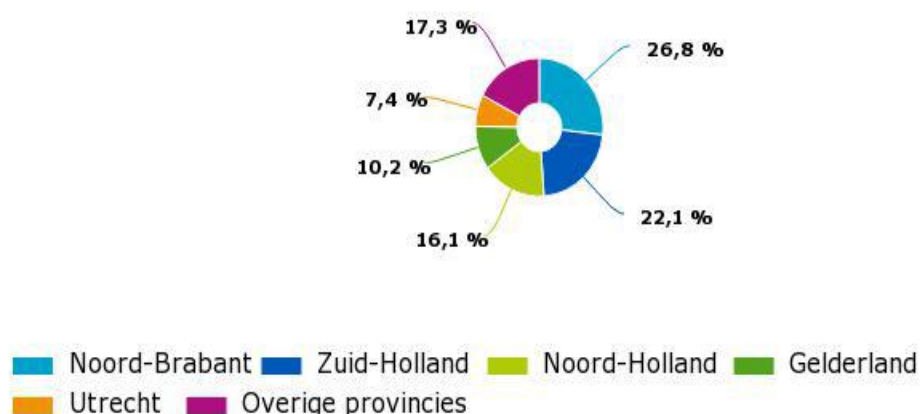
- er een grotere mate van vernieuwing van een product of een proces wordt verwacht;
- er meer economische waarde wordt gecreëerd voor de deelnemers in het Smart Industry fieldlab, de industrie of de Nederlandse economie;
- de kwaliteit van het Smart Industry fieldlab hoger is, ten minste blijkend uit de mate van de complementariteit van de deelnemers, de daadwerkelijke betrokkenheid van de deelnemers, de capaciteiten van de deelnemers en de kwaliteit van de projectorganisatie.

Noord-Brabant koploper R&D

Bron: Website CBS

Noord-Brabant is koploper op het gebied van onderzoek en ontwikkeling. Een kwart van de Nederlandse R&D-uitgaven wordt in deze provincie gedaan en de provincie is ook goed voor 22 procent van de R&D-werkgelegenheid. Ook huist 18 procent van de R&D-bedrijven en instellingen in Noord-Brabant. In 2014 waren er hiervan in Nederland bijna 20 duizend. Dat meldt CBS.

Nederlandse R&D uitgaven naar provincie, 2014

Binnen de provincie Noord-Brabant speelt Eindhoven en omgeving (COROP-gebied Zuidoost-Noord-Brabant) een grote rol. In deze regio wordt 20 procent van de landelijke uitgaven aan R&D gedaan, ruim 1,7 miljard euro. Ook in de provincies Noord- en Zuid-Holland wordt bovengemiddeld veel uitgegeven aan R&D.

Ook wat betreft de zogenaamde R&D-intensiteit—de R&D-uitgaven afgezet tegen de omvang van de economie (afgemeten aan het bbp)—blijkt Noord-Brabant koploper. Terwijl de R&D-intensiteit in 2014 voor Nederland als geheel uitkwam op 1,36 procent, bedroeg deze in Noord-Brabant 2,40 procent. Ook in **Flevoland** (1,93 procent), **Zuid-Holland** (1,40 procent) en **Gelderland** (1,38 procent) lag de R&D-intensiteit boven het landelijk gemiddelde. De drie noordelijke provincies en Zeeland hadden de laagste R&D-intensiteit. De R&D-intensiteit wordt gezien als een belangrijke indicator voor de innovatiekracht van een land of regio.

De publicatie *De regionale economie 2015* bevat cijfers over de economische ontwikkeling, productiestructuur, investeringen en arbeidsmarkt regionaal <https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2016/51/2016a414%20de%20regionale%20economie-web.pdf>

Gelderland laat mkb bedrijven sneller groeien (19 december 2016)

Bron: Website OostNV

Provincie Gelderland investeert 4 miljoen euro in de groei van MKB bedrijven. Vooral in de startjaren is het voor bedrijven moeilijk om hun omzet te laten groeien. Door ondernemers in een vroeg stadium toegang te bieden tot kennis en geld wil de provincie bedrijven die voor een 'groeisput' staan een zetje in de rug geven. Gelderland heeft nog te weinig MKB bedrijven die snel groeien. Snel groeiende bedrijven verdubbelen de omzet en het aantal medewerkers.

Werk maken van innovatie

Gedeputeerde Michiel Scheffer: 'Wij willen bedrijven helpen van hun idee een succes te maken. Nog te weinig startende bedrijven weten hun innovaties succesvol op de markt en in productie te brengen. Door kennis en geld beschikbaar te stellen helpen we deze bedrijven sneller door te groeien. Zo maken we samen werk van innovatie in Gelderland.'

Van Starters tot Groeiers

Met de 'Groeiversneller' zet provincie Gelderland 4 miljoen euro in voor startende bedrijven en ondernemers die voor een 'groeisput' staan. De ondernemer staat hierin centraal. Via ontwikkelingsmaatschappij Oost NV zet de provincie vouchers van maximaal €10.000 in om expertise in te

huren. Daarnaast stelt de provincie leningen tot €225.000 beschikbaar om de groei van MKB ondernemingen te versnellen. In 2020 moet de 'Groeiversneller' bijdragen aan ruim 2.500 nieuwe banen in het MKB in Gelderland.

Kweekvijver voor talent

Gelderland heeft een levendig startersklimaat, vooral op het gebied van gezondheidszorg, agrofood, energie- en milieutechnologie. Novio Tech Campus (Nijmegen), Industriepark Kleefse Waard (Arnhem) en de campus van de Wageningen Universiteit zijn kweekvijvers voor bedrijven met de ambitie om door te groeien. Met de Groeiversneller leidt Oost NV ondernemers door naar kennis, geld en expertise. Michiel Scheffer: 'Door startende bedrijven in contact te brengen met ervaren ondernemers denken ze in een vroeg stadium na over kansrijke businessmodellen en maken ze andere keuzes. Daardoor steken investeerders eerder geld en kennis in startende bedrijven.'

Stap voor Stap

In februari 2017 start Oost NV met de intake van bedrijven die gebruik willen maken van de vouchers en leningen. Maar dat is voor veel bedrijven nog maar de eerste stap. 'Het is belangrijk dat startende ondernemers na een succesvolle marktintroductie meteen een businessmodel voor het volgende product ontwikkelen. Het is BMW ook niet gelukt om meteen de 7-serie op de markt te brengen. Dat gaat stap voor stap!', zegt Michiel Scheffer.

Website OostNV

<http://www.oostnv.nl/news/gelderland-laait-mkb-bedrijven-sneller-groeien>